

خلاصه مدیریتی سند راهبردی

توسعه صادرات غیر نفتی جمهوری اسلامی ایران

سازمان توسعه تجارت ایران
دفتر برنامه ریزی تجاری

۱ - مقدمه

بازرگانی کشور طی سالهای برنامه‌های اول تا سوم توسعه مسیر پر فراز و نشیبی را طی کرده و در این میان موضوع صادرات غیر نفتی چه از جنبه اقتصادی و نگاه به مقولاتی از قبیل ایجاد اشتغال مولد و چه از جنبه سیاسی به عنوان ابزار ایجاد و تداوم ارتباط با مجموعه ملل جهان و ایجاد برخی وابستگی‌های متقابل کالایی، در خور اهمیت و توجه بوده است.

در برنامه چهارم توسعه کشور نگاه برون گرای اقتصادی که در برنامه سوم پی گیری شده بود با جدیت بیشتری دنبال شد و ضمن آغاز بهره برداری از ظرفیتهای ایجاد شده و فضای تقریباً بدون مانع مقرراتی برای صادرات غیر نفتی، کشور رشد قابل ملاحظه‌ای را در توسعه این نوع صادرات شاهد بود. روندی که در دو ساله اول برنامه بوضوح تداوم داشته است. از آنجا در برنامه چهارم توسعه، ابتکار تازه‌ای با عنوان ضرورت تولید اسناد راهبردی فرابخشی مطرح شد و مورد استقبال قرار گرفت، در ارتباط با موضوع بسیار مهم صادرات غیر نفتی کشور نیز چنین سندی تهیه گردید و با اعمال اصلاحات مختلف، ویرایش نهایی آن در آبان ماه ۱۳۵۸ به تصویب رسید. تدوین این سند بسیار مهم که به نوعی راهبردهای قابل پی‌گیری در سالهای برنامه چهارم را در قلمرو صادرات غیر نفتی تبیین می‌کند، به دلیل گستردگی طیف دستگاههای اجرایی مرتبط با موضوع از اهمیت بسیار زیاد برخوردار و طبعاً در کانون توجه کلیه دستگاههای ذیربط در موضوع بوده است.

این قبیل اسناد فرابخشی می‌توانند موضوع مهم هماهنگی‌های بین دستگاهی را نیز سامان داده و مجموعه دستگاه اجرایی کشور را به عنوان مسئول نهایی هماهنگی عملیات اجرایی در قلمروهای مختلف، یاری کنند. مشکلی که در اولین تجربه تولید اسناد فرابخشی راهبردی عملاً به منصفه ظهور رسید و می‌توان آن را ناشی از بی تجربگی در این زمینه دانست، در دو مورد کاملاً مشهود بود: یکی تأخیر در تولید این اسناد مهم و حیاتی و دوم، مغفول ماندن وجه کاربردی و عملیاتی بودن سیاستها و اقدامات توصیه شده به بدنه اجرایی.

مشکل تاخیر زمانی در تولید اسناد راهبردی همواره موجد مشکل دیگری در زمینه نا معتبر یا منسوخ شدن بسیاری از تحلیل‌های مربوط به محیط خارجی و داخلی است. تغییر در این عوامل ضرورت بازنگری در تحلیل‌ها، توصیه‌ها و اقدامات اجرایی را ایجاب می‌کند که از آن به غلطش برنامه در فواصل معین زمانی طی برنامه بلندمدت تعبیر می‌شود.

در ارتباط با مشکل دوم، موضوع مشخص نبودن دستگاه یا دستگاههایی که نقش مستقیم در اعمال یک سیاست یا اقدام اجرایی دارند از یکسو و فقدان یا ناکارآمدی نهادهای هماهنگی بین دستگاهی (مثل شوراها عالی) از سوی دیگر، سبب می‌شود که مسئول پی‌گیری تحقق اهداف نامعلوم و فرایند نظارت و کنترل چگونگی تحقق اهداف عملاً ناکارآمد بماند.

گذشت دو سال از برنامه دوم، وقوع جهش‌ها و تحولات شگرف در صادرات غیر نفتی کشور طی این دو سال که ثمره تداوم سیاستهای تسهیل و مانع زدایی از فرایند صادرات از یکسو و توجه به ظرفیت سازی و زیرساخت سازی برای تولیدات صادراتی در برخی زمینه‌ها، بود، همچنین تغییرات بسیار زیاد در شرایط محیط سیاسی خارجی کشورمان و مطرح شدن عناصر تأثیرگذار تازه یا روندهای جدید روابط سیاسی و تحولات پر تنش در عرصه روابط بین‌الملل ناشی از یکجانبه گرایی آمریکا و متحدین اروپایی آن در منطقه و جهان که نمودهایی از آن در عراق، افغانستان و جبهه گیری در قبال موضوع دستیابی ایران به دانش هسته‌ای دیده شد، به علاوه تغییر دولت در سال دوم برنامه چهارم و مطرح شدن تاکتیک‌های تازه در پی گیری امور اجرایی کشور در کنار دو مشکل مرتبط با اسناد راهبردی فرابخشی، همگی بر ضرورت نگاهی دوباره به "سند توسعه ویژه (فرابخشی) گسترش صادرات غیر نفتی" برای تطبیق آن با شرایط جدید تاکید داشت.

۲- تحلیل روند صادرات غیر نفتی

تا پیش از تکانه نفتی سال ۵۳-۱۳۵۲، صادرات غیر نفتی ایران از نرخ رشد در خور توجهی برخوردار بود. طی دوره ۵۲-۱۳۳۹، صادرات غیر نفتی ایران به قیمت ثابت سالیانه ۹/۱ درصد رشد داشت که اگر این رشد در سالهای پس از سال ۱۳۵۲ ادامه می‌یافت، امروز صادرات غیر نفتی ایران از صادرات نفتی آن نیز فزونی می‌گرفت. نرخ رشد صادرات غیر نفتی ایران تا پیش از تکانه نفتی، ۲/۲ واحد بیشتر از صادرات ترکیه و بیش از ۲ برابر نرخ رشد صادرات اندونزی و نزدیک به ۳ برابر نرخ رشد صادرات پاکستان بود. طی همین دوره، نرخ رشد صادرات کشورهای خاور دور به قیمت ثابت تنها ۶/۸ درصد بوده که ۲/۳ واحد کمتر از ایران می‌باشد. اما این تصویر پس از تکانه نفتی سال ۱۳۵۳ و افزایش ۴ برابر قیمت نفت و درآمد نفتی ایران طی سالهای ۵۶-۱۳۵۲ به کلی تغییر کرد و در دوره‌ای که حجم تجارت در جهان بطور کلی بهبود می‌یافت و نرخ رشد صادرات اغلب کشورهای جهان افزایش داشت، صادرات غیر نفتی ایران دچار رکود گردید تا به آنجا که میزان آن به قیمت ثابت در طی سالهای ۶۳-۱۳۶۰ به حدود ۱/۴ سال ۱۳۵۲ تقلیل یافت و سپس در سالهای ۷۰-۱۳۶۹ یعنی پس از گذشت ۱۷ یا ۱۸ سال به قبل از تکانه نفتی رسید.

مهم‌ترین نکاتی که از بررسی اطلاعات مربوط به روند و ساختار صادرات غیرنفتی ایران و محیط حاکم بر آن در طول سالهای برنامه‌های توسعه اقتصادی اول تا چهارم بر می‌آید، بشرح زیر است:

- اقتصاد جهانی در سال ۲۰۰۵ از نرخ رشد ۳/۳ درصدی برخوردار بوده است که بسیار بیشتر از نرخ رشد آن در دهه ۲۰۰۵-۱۹۹۵ بوده است. بنظر می‌رسد که اقتصاد جهانی قادر باشد به این نرخ رشد در سالهای آتی ادامه دهد.
- نرخ رشد تجارت در این سال همانند سالهای گذشته از نرخ رشد تولید بیشتر بوده است و پیش‌بینی می‌شود که روندهای جهانی شدن که بعنوان موتور اقتصاد جهانی در چند دهه گذشته بوده است، همچنان ادامه یابد.
- رشد قیمت انرژی در سالهای اخیر نتوانسته همانند بحرانهای نفتی ۷۵-۱۹۷۳ و ۸۱-۱۹۷۹ آثار شدیدی بر افزایش قیمت کالاهای مصرفی داشته باشد. چند عامل باعث این اتفاق شده است: اول بسیاری از کشورهای توسعه یافته در حال حاضر شدت استفاده از نفت در محصولاتشان نسبت به گذشته کاهش یافته است و خدمات بخش وسیعی از اقتصاد آنها را تشکیل می‌دهد. دوم: رشد خفیف اقتصادی آنها با رشد اندکی در دستمزد همراه بوده است، بطوریکه قیمت تمامی کالاها بجز انرژی و غذا در اروپا و آمریکا کاهش یافته است. سوم: سیاستهای پولی و مالی این کشورها به کمک تعدیل قیمت آمده است بگونه‌ای که در بسیاری از کشورها تورم تنها در بازارهای مالی و قیمت مسکن خود را نشان داده است. بخشی از افزایش قیمت طلا نیز ناشی از تقاضای پس انداز کنندگانی بوده که خواسته اند خود را در برابر تورم پوشش دهند.

- نرخ رشد بالای کشورهای چین و هند در گذشته در سالهای آتی ادامه خواهد یافت و همچنان بعنوان بازارهای جذابی برای صادرکنندگان خواهند بود.
- افزایش قیمت نفت در سالهای آتی باعث افزایش هزینه حمل و نقل شده که می‌تواند بر هزینه کالاها و خدماتی که سهم هزینه حمل و نقل در تجارت آنها مهم است تأثیرات منفی شدیدی داشته باشد.
- بالاترین افزایش ارزش در سالهای گذشته برای کالاهای صادراتی متعلق به آهن و فولاد و محصولات شیمیایی بوده است.
- افزایش صادرات کالا در کلیه کشورهای نفتی در سالهای گذشته بسیار بالا بوده است (بین ۳۶-۲۹ درصد) و این افزایش درآمد صادراتی در سال ۲۰۰۵ باعث می‌شود که در سالهای آتی آنها بتوانند از وضعیت بهتری در صادرات کالا و خدمات برخوردار باشند.
- تاکنون ۱۵۰ کشور به عنوان عضو قطعی به WTO پیوسته اند و ۹۷ درصد تجارت جهانی به این کشورها اختصاص دارد.
- روند همگرایی بصورت منطقه‌ای و ایجاد اتحادیه‌های تجاری بین کشورها همچنان در حال انجام است. بعبارت دیگر اگرچه اکثر کشورها عضو سازمان جهانی تجارت شده‌اند ولی هیچ کدام از تشکیل و عضویت در پیمانهای منطقه‌ای غافل نمانده‌اند. تشدید حرکت کشورهای عربی جهت ایجاد بازار مشترک در خاورمیانه همگی از جمله نشانه‌های تشدید فعالیتهای همکاری اقتصادی بین کشورهای منطقه می‌باشد.
- برای اولین بار از سال ۱۳۶۸، سهم صادرات غیرنفتی ایران به ۰/۱ صادرات جهانی افزایش یافته است.
- صادرات غیرنفتی به بازارهای پیشرفته و بزرگ که ۸۰ درصد تجارت جهانی بین آنها انجام می‌شود، شامل امریکای شمالی، کانادا، ژاپن، اتحادیه اروپا بسیار ناچیز بوده و روند آن در سالهای گذشته به اتحادیه اروپا نزولی بوده است.
- صادرات غیرنفتی به بازارهای همجوار (بازارهای طبیعی ایران)، رشد داشته است و انتظار می‌رود رشد بیشتری را در سالهای آینده نشان دهد.
- بازارهای همجوار جزء کشورهای در حال توسعه محسوب و تجارت اغلب آنها محدود است، این کشورها عموماً دارای مشکلات سیاسی هستند و حضور بلندمدت در آنها نیاز به تقویت همکاریهای بین‌المللی دارد.
- محصولات پتروشیمی به بازارهای آسیایی و اروپایی صادر می‌شوند که عموماً بازارهای جدیدی برای ایران هستند.
- محصولات صنعتی، کشاورزی، خدمات عموماً به بازارهای طبیعی ایران صادر می‌شوند و ایران سهم بالایی در بازارهای جهانی آنها ندارد.

- رشد ارزش صادراتی آهن، فولاد و محصولات شیمیایی در سطح جهانی، عامل مؤثری در جهت توسعه صادرات غیرنفتی کشور بوده است.
- اقدامات انجام شده در برنامه‌های سوم و چهارم به تأسیس نهادهای لازم برای توسعه صادرات منجر شده است (صندوق ضمانت صادرات، بانک توسعه صادرات، سازمان توسعه تجارت و ...).
- در طی برنامه‌های اول و دوم، اجرای مجموعه‌ای از سیاستها در جهت آزادسازی و کاهش مقررات و بوروکراسی توانسته است محدودیتهای داخلی صادرات را رفع نمایند. محوریت سیاستهای برنامه سوم و چهارم در توسعه صادرات مبتنی بر سیاستهای تجاری استراتژیک بوده است. در این دو برنامه، سیاست اصلی حمایت از صادرکنندگان و نیز تأسیس نهادهای جدید صادرات بخوبی دنبال شده است.
- روند سالهای گذشته نشان می‌دهد که ایران در حال از دست دادن بازارهای سنتی و یافتن بازارهای جدید در جهان می‌باشد.
- افزایش قیمت انرژی باعث افزایش سهم پتروشیمی و کالاهای صنعتی در صادرات غیرنفتی ایران گردیده است. بدیهی است بدلیل وجود مزیت نسبی تولید صادرات محصولات انرژی بر و وابسته به نفت در ایران تقویت حضور ایران در بازارهای جدید و تمرکز در آنها همراه با تقویت فعالیتهای بازاریابی و تعاملات سیاسی توسط دولت ضروری است.
- کاهش متوسط ارزش هر تن کالای صادراتی طی دو دهه اخیر روندی نگران کننده است که بخشی از آن ناشی از رقابتی شدن بازارها و روند نزولی قیمت‌های بین المللی است.
- صادرات خدمات فنی و مهندسی از قابلیت های لازم در کشور برخوردار است که روند مناسبی را نیز طی دهه گذشته طی نموده است. اما جوان بودن این فعالیت و تفاوت‌های ماهوی آن با صادرات کالا قابل توجه است. این فعالیت کاملاً متکی به روابط سیاسی کشور با سایر کشورهاست که در صورت تقویت تحریم‌های سیاسی به سرعت بازار خویش را از دست خواهند داد.
- فاصله زیاد بین نرخ تورم داخلی (۱۲/۱ درصد در سال ۱۳۸۴) و جهانی (۲/۳ درصد کشورهای پیشرفته و ۵/۳ درصد سایر کشورها)، باعث کاهش قدرت رقابت صادرکنندگان ایرانی می‌شود که در صورت تشبیت نرخ ارز تهدیدی جدی برای صادرات خواهد بود.
- اجرای سیاستهای اصل ۴۴ می‌تواند فرصت‌های جدیدی برای بخش خصوصی در صادرات بوجود آورد. هر چند که احتمال تأثیرگذاری آن در کوتاه‌مدت بسیار اندک است.

۳- چشم انداز، رسالت و اهداف

روند متغیرهای سیاسی و اقتصادی کشور و جهان نشانگر آن است که فرصتها و تهدیدهای جدیدی برای صادرات غیرنفتی ایران در حال شکل‌گیری است. افزایش فشارهای غرب درخصوص تحریم، تثبیت نرخ ارز و برخورداری از نرخ تورم ۲ رقمی بستر نامطمئنی را برای صادرات غیرنفتی در ۳ سال آینده به همراه خواهد داشت. از طرف دیگر به ثمر رسیدن سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در بخش نفت و صنعت و افزایش قیمت انرژی در جهان فرصت‌های مناسبی برای تولید کشور به وجود خواهد آورد.

چشم انداز فضای تجارت در ۳ سال آینده را می‌توان در محورهای ذیل ارائه نمود:

- ۱- ادامه رشد نقدینگی، افزایش سطح قیمت‌ها و تثبیت نرخ ارز
- ۲- ادامه بی‌ثباتی در کشورهای منطقه‌ای طرف معامله با ایران (عراق، افغانستان)
- ۳- برتری بازارهای شرق و منطقه در تجارت با ایران و محدود شدن بازارهای غربی
- ۴- رشد مستمر تجارت الکترونیکی در عرصه تجارت جهانی
- ۵- رشد بطئی نرخ تورم جهانی
- ۶- رشد مستمر کشورهای چین و هند و حضور آنها در بازارهای جهانی
- ۷- فزونی رشد تجارت از تولید در جهان

مطالعات نشان می‌دهد که سهم صادرات غیرنفتی ایران در بازار کالاهای جهان از ۷ صدم درصد در سال ۱۳۸۰ به ۰/۱ درصد در سال ۱۳۸۴ افزایش یافته است. در قانون برنامه چهارم به منظور تحقق اهداف کلی صادرات غیرنفتی کشور در سال ۱۳۹۴ به حدود ۳۲ میلیارد دلار ترکیب صادرات غیرنفتی کالایی به ترتیب اهمیت عبارتند از:

- ۱- محصولات با تکنولوژی بالا و متناسب با نیازهای بازار جهانی
- ۲- محصولات پتروشیمی و محصولات پایین دست و فرعی آن
- ۳- محصولات صنعتی و معدنی
- ۴- محصولات کشاورزی و فراوری شده با ارزش افزوده بالا
- ۵- فرش و صنایع دستی

چشم انداز

جمهوری اسلامی ایران با اتکا به تولیدات صادرات محور و توجه به صادرات غیرنفتی به عنوان محرک اصلی اقتصاد کشور در ایجاد رشدی پایدار، گسترش فرصت‌های شغلی و محو فقر، یکی از ۵ کشور دارای بالاترین رشد صادرات در بین کشورهای منطقه خواهد بود. در این راستا، ایران با بهره مندی از حمایت همه جانبه کلیه ارکان نظام جمهوری اسلامی و با فراهم کردن شرایط برخورداری از ظرفیت‌های تولید صادراتی رشد یابنده و با استفاده از سازمانی قوی، متمرکز و پشتیبان در امر صادرات غیرنفتی با مجموعه متنوعی از محصولات بویژه محصولات با تکنولوژی پیشرفته و ارزش افزوده بالا در مجموعه متنوعی از کشورها، حضور خواهد داشت.

رسالت

دولت متعهد است که با افزایش توانمندی‌های خود و بخش خصوصی، ظرفیت‌سازی تولید صادرات محور، تحقق رقابت‌پذیری کالاها و خدمات در سطح بازارهای داخلی و خارجی و ایجاد ساز و کارهای مناسب برای رفع موانع توسعه صادرات غیرنفتی، به رشد مستمر آن تحقق بخشد.

اصلی‌ترین مأموریت‌های ارکان دولت در قالب چشم انداز و رسالت عبارتند از:

وزارت بازرگانی

تلاش به منظور تقویت حضور بخش خصوصی و تشکلهای غیردولتی در امر صادرات، حفظ موازنه بازرگانی با تمامی کشورهای طرف معامله و گسترش فعالیتهای تجارت الکترونیک

سازمان توسعه تجارت

تقویت همکاریهای سازمانی و همفکری‌های کارشناسی به منظور افزایش و بهبود سیاستهای حمایت از صادرکنندگان، حضور مؤثر در بازارهای هدف و تقویت جایگاه بخش خصوصی در صادرات.

وزارت امور اقتصادی و دارایی

خصوصی سازی شرکت های صادراتی دولتی و وابسته به شرکت های دولتی در قالب اصل ۴۴ قانون اساسی و تسهیل در حضور شرکت های چند ملیتی در عرصه تجارت خارجی کشور از طریق قانون جذب سرمایه گذاری خارجی.

بانک مرکزی

حفظ قدرت رقابت صادرکنندگان از طریق تنظیم نرخ ارز و تورم و توسعه فعالیت های بانک های کشور به بازارهای هدف صادراتی.

وزارت خارجه

تقویت تعامل های سازنده با کشورهای جهان و برقراری تعادل در روابط سیاسی با روابط اقتصادی

وزارتخانه های صنایع و معادن و جهادکشاورزی

شناخت محصولات صادرات محور و ایجاد بسترهای لازم برای ارتقاء توانمندی های واحدهای تولیدی و گسترش رقابت-پذیری تولیدات بنگاه های اقتصادی

اهداف کیفی

در راستای تحقق مأموریت تعیین شده و دستیابی به چشم انداز ترسیم شده برای توسعه صادرات غیرنفتی جمهوری اسلامی ایران، تحقق اهداف زیر دارای اهمیت بنیادی است:

۱. رشد پایدار تولیدات صادرات محور
۲. برخورداری از زیرساخت های تسهیل کننده صادرات غیرنفتی
۳. کاهش ریسک (مخاطرات) صادرات غیرنفتی
۴. برخورداری از بخش خصوصی توانمند در قلمرو صادرات غیرنفتی
۵. گسترش رقابت پذیری محصولات

۴- راهبردها و سیاستهای اجرایی

در این بخش از گزارش با توجه به اهداف کیفی تعیین شده در چارچوب چشم انداز و رسالت مطروحه، راهبردهای مرتبط با هریک از اهداف ارائه شده و در ارتباط با هریک از راهبردها، سیاستها و اقدامات اجرایی احتمالی مشخص می شود.

جدول ۱- اهداف و راهبردها

ردیف	هدف	راهبرد(کد)
۱	رشد پایدار تولیدات صادرات محور	<ul style="list-style-type: none"> - حمایت همه جانبه از تولیدات صادرات محور (S۱۱) - حداکثر استفاده از توان تولیدی و صادراتی بنگاههای کوچک و متوسط (S۱۲)
۲	برخورداری از زیرساختهای تسهیل کننده صادرات غیرنفتی	<ul style="list-style-type: none"> - برخورداری از ارگانهای توانمند و سامان یافته متولی صادرات (S۲۱) - توسعه تجارت الکترونیک در کشور (S۲۲) - استمرار و توسعه فعالیتهای مقررات زدایی (S۲۳) - تقویت ساختار و شبکه های حمل و نقل و ارتباطات (S۲۴) - تجدید نظر در اهداف مناطق آزاد تجاری (S۲۵) - توسعه مشارکت دستگاه سیاست خارجی کشور در زمینه صادرات غیرنفتی (S۲۶) - گسترش فرهنگ صادراتی در کشور (S۲۷) - توسعه خدمات بانکی و بیمه ای صادرات محور (S۲۸)
۳	کاهش ریسک (مخاطرات) صادرات غیر نفتی	<ul style="list-style-type: none"> - تنوع بخشی بازارهای هدف صادراتی (S۳۱) - متنوع سازی ترکیب کالاها و خدمات صادراتی (S۳۲) - تثبیت قوانین و مقررات صادراتی با محوریت برنامه چهارم (S۳۳) - استفاده از اهرمهای موافقتنامه های دو جانبه یا بلوک بندی تجاری (S۳۴)
۴	برخورداری از بخش خصوصی توانمند در قلمرو صادرات غیرنفتی	<ul style="list-style-type: none"> - توانمند سازی صادرکنندگان و تشکل های صادراتی (S۴۱) - افزایش مشارکت بخش خصوصی در تصمیم سازی صادراتی (S۴۲) - تسریع در واگذاری واحدهای صادراتی بزرگ دولتی به بخش خصوصی (S۴۳)
۵	گسترش رقابت پذیری محصولات	<ul style="list-style-type: none"> - هدفمند نمودن یارانه ها و جوایز صادراتی (S۵۱) - تقویت و توسعه نظام اطلاع رسانی تجاری (S۵۲) - توسعه مشتری مداری و شناخت نیاز بازارهای هدف (S۵۳) - گسترش فعالیتهای تحقیق و توسعه (S۵۴) - استمرار تلاش برای پیوستن به سازمان تجارت جهانی (S۵۵)

جدول ۲- راهبردها، سیاستها و اقدامات و متولیان اجرا

کد	راهبرد	سیاست ها/ اقدامات و پروژه های اجرایی	سیاست یا اقدام	متولی اجرا
S11	حمایت همه جانبه از تولیدات صادرات محور	اعطای تسهیلات با نرخ سود ترجیحی به تولید کنندگان محصولات صادراتی	س	بانک مرکزی و وزارت صنایع
		حمایت از تولید تحت لیسانس در کشور	س	سازمان توسعه تجارت
		ایجاد و توسعه خوشه های صادراتی	س	سازمان توسعه تجارت
		هدایت منابع صندوق ذخیره ارزی به تولیدات صادرات محور	س	سازمان مدیریت و برنامه ریزی
		اجازه به سرمایه گذار خارجی برای تولید در ایران و صادرات محصول به هر نقطه مورد نظر در جهان	س	وزارت امور اقتصادی و دارایی
		حمایت از تولیدات صادراتی دارای زنجیره ارزش گسترده تر	س	وزارت صنایع و وزارت بازرگانی
S12	حداکثر استفاده از توان تولیدی و صادراتی بنگاههای کوچک و متوسط	ایجاد و توسعه خوشه های صادراتی	س	سازمان توسعه تجارت
		حمایت از تولیدات صادراتی دارای زنجیره ارزش گسترده تر	س	وزارت صنایع و وزارت بازرگانی
		حمایت از ایجاد تعاونیها، خوشه های صادراتی ... متشکل از بنگاههای کوچک و متوسط	س	وزارت صنایع، وزارت بازرگانی، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت تعاون
S21	برخورداری از ارگانهای توانمند و سامان یافته متولی صادرات	تقویت فرایندهای تصمیم سازی در زمینه صادرات	س	سازمان توسعه تجارت
		تقویت نیروی انسانی شاغل در نهادهای متولی صادرات	س	شورایعالی صادرات
		طراحی و استقرار نظام پیگیری مصوبات شورای عالی صادرات	ا	سازمان توسعه تجارت
		طراحی و استقرار نظام ارزیابی و نظارت بر عملکرد صادراتی و اعطای مشوقها	ا	سازمان توسعه تجارت
		طراحی و استقرار نظام پرداخت کارانه به کارکنان نهادهای متولی صادرات	ا	سازمان توسعه تجارت
		تدوین برنامه های جامع نیروی انسانی در سازمان توسعه تجارت با محوریت آموزش	ا	سازمان توسعه تجارت
		انعقاد قراردادهای آموزشی با دانشگاههای کشور در رشتههای مدیریت بازرگانی	ا	سازمان توسعه تجارت
		مطالعه امکان سنجی فعال نمودن وزارتخانه ها در امر صادرات و استقرار ساختار مناسب برای تداوم آن	ا	شورایعالی صادرات
		توسعه فرهنگ استفاده از ابزارهای تجارت الکترونیکی	س	وزارت بازرگانی
S22	توسعه تجارت الکترونیک در کشور	توسعه زیرساخت های تجارت الکترونیکی در مناطق آزاد	س	وزارت بازرگانی
		تدوین و تصویب قانون جرایم رایانه ای	ا	قوه قضاییه
S23	استمرار و توسعه فعالیتهای مقررات زدایی	تسهیل در اخذ ضمانت نامه های بانکی برای صادرات خدمات فنی و مهندسی	س	بانک مرکزی - وزارت امور اقتصادی و دارایی

کد	راهبرد	سیاست ها/ اقدامات و پروژه های اجرایی	سیاست یا اقدام	متولی اجرا
		مطالعه موانع مقرراتی موجود برای توسعه صادرات	۱	سازمان توسعه تجارت
S۲۴	تقویت ساختار و شبکه های حمل و نقل و ارتباطات	ایجاد شرکت هایی مشترک حمل و نقل با کشورهای خارجی	۱	وزارت راه
		توسعه خطوط ریلی منتهی به پایانه های ترانزیتی	۱	وزارت راه
S۲۵	تجدید نظر در اهداف مناطق آزاد تجاری	توسعه زیرساخت های تجارت الکترونیکی در مناطق آزاد	س	وزارت بازرگانی
		مطالعه امکان سنجی حفظ اهداف صادراتی مناطق آزاد	۱	شورایعالی صادرات
S۲۶	توسعه مشارکت دستگاه سیاست خارجی کشور در زمینه صادرات غیرنفتی	انتخاب رایزنهای تجاری براساس صلاحیت های حرفه ای با همکاری اصناف و اطلاق بازرگانی	س	سازمان توسعه تجارت
		تقویت دیدگاه اقتصادی کارکنان وزارت امور خارجه	س	وزارت امور خارجه
		ایجاد توازن در فعالیت های سیاسی و تجاری در کشورهای هدف و حفظ موازنه بازرگانی در این کشورها	س	وزارت امور خارجه و وزارت بازرگانی
S۲۷	گسترش فرهنگ صادراتی در کشور	تقویت دیدگاه اقتصادی کارکنان وزارت امور خارجه	س	وزارت امور خارجه
		مطالعه امکان سنجی فعال نمودن وزارتخانه ها در امر صادرات و استقرار ساختار مناسب برای تداوم آن	۱	شورایعالی صادرات
		اعطای نشانهای ملی به صادرکنندگان برتر	۱	شورایعالی صادرات
		ایجاد کمیته فرهنگ سازی توسعه صادرات	۱	شورایعالی صادرات
		اضافه کردن مطالب آموزشی مشوق صادرات در کتب درسی	۱	وزارت آموزش و پرورش
S۲۸	توسعه خدمات بانکی و بیمه ای صادرات محور	تأسیس شعب بانک های داخلی در کشورهای هدف صادراتی به منظور تسهیل در مبادلات ارز حاصل از صادرات و امکان اعطای خطوط اعتباری	۱	بانک مرکزی
		کاربردی نمودن استفاده از کارت های اعتباری بین المللی	۱	بانک مرکزی
		افزایش پوشش بیمه ای و ریسک صادرات به کشورهای هدف	۱	سازمان بیمه
		تداوم حمایت از صندوق ضمانت صادرات	۱	سازمان توسعه تجارت
S۳۱	تنوع بخشی بازارهای هدف صادراتی	حمایت از مشارکت شرکتهای داخلی با شرکتهای معتبر خارجی	س	اطاق های بازرگانی سازمان توسعه تجارت
		اعطای خطوط اعتباری به کشورهای هدف صادراتی جهت خرید کالا و خدمات صادراتی ایران	س	بانک توسعه صادرات
		تقویت همکاری های پولی و بانکی با بازارهای هدف	س	بانک مرکزی
		تعمیق بازارهای صادراتی موجود از جمله جنوب شرق آسیا، منطقه و کشورهای CIS	س	سازمان توسعه تجارت
		نفوذ به بازارهای صادراتی جدید	س	سازمان توسعه تجارت
		توسعه صادرات خدمات فنی و مهندسی به کشورهای دارای اشتراکات زبانی	س	سازمان توسعه تجارت
		توسعه صادرات به بازارهای دارای روابط سیاسی در حال گسترش با ایران از جمله آمریکای لاتین و آفریقا	س	سازمان توسعه تجارت و وزارت امور خارجه

کد	راهبرد	سیاست ها/ اقدامات و پروژه های اجرایی	سیاست یا اقدام	متولی اجرا
		گروه بندی کیفی محصولات صادراتی	س	شورایعالی صادرات
		تقویت مشارکت صادر کنندگان ایرانی در زنجیره عرضه فروشگاه ها و شرکت های بزرگ دنیا	س	وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت بازرگانی
		تقویت همکاری های اقتصادی با سازمان کشورهای اسلامی (OIC)	س	وزارت امور خارجه
		تقویت همکاری اقتصادی با کشورهای شورای همکاری خلیج فارس	س	وزارت امور خارجه
		ایجاد توازن در فعالیت های سیاسی و تجاری در کشورهای هدف و حفظ موازنه بازرگانی در این کشورها	س	وزارت امور خارجه و وزارت بازرگانی
		تقویت حضور دراگو و D8	س	وزارت بازرگانی
		تأسیس دفاتر اطاق بازرگانی در چین و هندوستان	ا	اطاق بازرگانی
		تأسیس اطاق بازرگانی در کشور روسیه	ا	اطاق بازرگانی
		ارائه خدمات تخصصی به تشکلهای صنفی جهت تقویت همکاری های منطقه ای و بین المللی باشد با شرکت های خارجی	ا	سازمان توسعه تجارت
		برگزاری نشست های حرفه ای بین تولید کنندگان داخلی و شرکت های معتبر خارجی	ا	سازمان توسعه تجارت
		توسعه صادرات خدمات فنی و مهندسی به کشورهای دارای اشتراکات زبانی	س	سازمان توسعه تجارت
S۳۲	متنوع سازی ترکیب کالاها و خدمات صادراتی	گروه بندی کیفی محصولات صادراتی	س	شورایعالی صادرات
		تداوم تغییر ترکیب صادرات کشور از سنتی به صنعتی با اولویت محصولات دارای فناوری بالا	س	شورایعالی صادرات
		بهبود مستمر محیط عملیات ترانزیت	س	وزارت راه
		صادرات نیروی جوان و تحصیلکرده	س	وزارت کار + وزارت امور خارجه
		ظرفیت سازی و توسعه صنایع نفت پایه	س	وزارت نفت
		توسعه خطوط ریلی منتهی به پایانه های ترانزیتی	ا	وزارت راه
		تربیت نیروی انسانی برای صدور	ا	وزارت کار
		امضای موافقت نامه همکاری با کشورهای دارای پتانسیل جذب نیروی کار	ا	وزارت کار
S۳۳	تثبیت قوانین و مقررات صادراتی با محوریت برنامه چهارم	عدم تغییرات شدید در نرخ های تعرفه	س	وزارت بازرگانی
		استفاده از اهرمهای موافقتنامه های دو جانبه یا بلوک بندی تجاری	س	سازمان توسعه تجارت و وزارت امور خارجه
S۴۱	توانمند سازی صادرکنندگان و تشکل	ارائه مشوقهای صادراتی به شرکتهای و موسسات بازاریابی	س	سازمان توسعه تجارت
		حمایت از ایجاد شرکتهای تخصصی بزرگ صادراتی	س	سازمان توسعه تجارت

کد	راهبرد	سیاست ها/ اقدامات و پروژه های اجرایی	سیاست یا اقدام	متولی اجرا
	های صادراتی	حمایت از تبلیغات کالاهای صادراتی در بازارهای جهانی	س	سازمان توسعه تجارت
		تمرکز سیاست های تشویق صادرات بر افزایش کیفیت و گسترش مقیاس بنگاه های صادراتی، استمرار در امر حضور در بازارهای فعلی، حضور در بازارهای جدید، ارزش افزوده محصول صادراتی و میزان استفاده از تجارت الکترونیک با هماهنگی تشکلهای صادراتی	س	سازمان توسعه تجارت
		حمایت از مراکز رشد دانشگاهی (incubator) جهت تأسیس شرکت های تولیدی و صادراتی متشکل از فارغ التحصیلان دانشگاهی	س	سازمان توسعه تجارت و وزارت علوم
		انعقاد قراردادهای آموزشی با دانشگاه های کشور در رشته های مدیریت بازرگانی	ا	سازمان توسعه تجارت
S۴۲	افزایش مشارکت بخش خصوصی در تصمیم سازی صادراتی	تقویت حضور نهادهای بخش خصوصی در کمیته های شورای عالی صادرات	ا	سازمان توسعه تجارت، وزارت بازرگانی
		حمایت از تبلیغات کالاهای صادراتی در بازارهای جهانی	س	سازمان توسعه تجارت
		تفکیک سیاست حمایت از صادرات به دو روش ساز جبران نرخ ارز و تشویق صادرات	س	سازمان توسعه تجارت
S۵۱	هدفمند نمودن یارانه ها و جوایز صادراتی S۵۱	تمرکز سیاست های تشویق صادرات بر افزایش کیفیت و گسترش مقیاس بنگاه های صادراتی، استمرار در امر حضور در بازارهای فعلی، حضور در بازارهای جدید، ارزش افزوده محصول صادراتی و میزان استفاده از تجارت الکترونیک با هماهنگی تشکلهای صادراتی	س	سازمان توسعه تجارت
		محاسبه سالانه زبان صادرکنندگان ناشی از تثبیت نرخ ارز و پرداخت نقدی آن توسط سیستم بانکی به روش اضافه قیمت ارز صادراتی	س	سازمان توسعه تجارت و بانک مرکزی
		حمایت از صدور کالاهای با ارزش افزوده بالاتر	س	سازمان توسعه تجارت
S۵۲	تقویت و توسعه نظام اطلاع رسانی تجاری	تقویت نظام های آماری محاسبه صادرات بالاخص صادرات خدمات	س	مرکز آمار گمرک وزارت بازرگانی
		طراحی و استقرار نظام داده کاوی سایتهای خارجی	ا	سازمان توسعه تجارت
		اجرای پروژه نحوه جمع آوری اطلاعات بازارهای هدف	ا	سازمان توسعه تجارت
S۵۳	توسعه مشتری مداری و شناخت نیاز بازارهای هدف	گروه بندی کیفی محصولات صادراتی	س	شورای عالی صادرات
S۵۴	گسترش فعالیتهای تحقیق و توسعه	مطالعه امکان سنجی صادرات مجدد	ا	سازمان توسعه تجارت
		طراحی و استقرار نظام ارزیابی و نظارت بر عملکرد صادراتی و اعطای مشوقها	ا	سازمان توسعه تجارت

متولی اجرا	سیاست یا اقدام	سیاست ها/ اقدامات و پروژه های اجرایی	راهبرد	کد
سازمان توسعه تجارت	۱	طراحی و استقرار نظام پرداخت کارانه به کارکنان نهادهای متولی صادرات		
سازمان توسعه تجارت	۱	طراحی و استقرار نظام پیگیری مصوبات شورای عالی صادرات		
سازمان توسعه تجارت	۱	طراحی و استقرار نظام داده کاوی سایتهای خارجی		
سازمان توسعه تجارت	۱	مطالعه موانع مقرراتی موجود برای توسعه صادرات		
شورای عالی صادرات	۱	مطالعه امکان سنجی حفظ اهداف صادراتی مناطق آزاد		
شورای عالی صادرات	۱	مطالعه امکان سنجی فعال نمودن وزارتخانه ها در امر صادرات و استقرار ساختار مناسب برای تداوم آن		
			استمرار تلاش برای پیوستن به سازمان تجارت جهانی	S۵۰

اطلاعات اساسی کشور: جمهوری عربی سوریه ۲۰۱۸

<p>کشورهای عمده واردکننده کالا از سوریه 2016</p> <p>لبنان ۳۴٫۶٪، اردن ۱۱٫۶٪، چین ۹٫۴٪، ترکیه ۸٫۲٪، عراق ۷٫۷٪، تونس ۴٫۹٪</p>	<p>کشورهای عمده صادرکننده کالا به سوریه 2016</p> <p>روسیه ۲۲٪، ترکیه ۲۰٪، چین ۱۱٫۳٪</p>	۱۸ میلیون نفر	جمعیت																																																
		۱۸۵۱۸۰ کیلو متر مربع	مساحت کل																																																
		دمشق	پایتخت																																																
		عربی	زبان رسمی																																																
		۷۴٪ سنی، ۱۶٪ (شیعه، علوی، اسماعیلی، دروزی)، ۱۰٪ مسیحی	دین و مذهب																																																
		دمشق، حلب، حمص، لاذقیه	شهرهای مهم																																																
		(براساس برابری قدرت خرید) ۲۰۱۵ ۵۰/۳	تولید ناخالص داخلی (میلیارد دلار)																																																
		(براساس نرخ ارز رسمی) ۲۰۱۴ ۲۴/۶																																																	
<p>اقلام عمده صادراتی سوریه به جهان 2016</p> <p>قهوه، چای، ادویه جات ترشی جات، میوه جات و آجیل؛ پوست مرکبات، چربی ها و روغن های گیاهی و حیوانی سبزیجات خوراکی، حبوبات دانه ها و میوه ها؛ صابون صنعتی یا دارویی، مواد فعال سطحی آلی، مواد شستشو، پوشاک و لوازم جانبی، محصولات لبنی؛ تخم مرغ پرندگان؛ عسل طبیعی سنگ، گچ، سیمان،</p>	<p>اقلام عمده وارداتی از جهان 2016</p> <p>ماشین آلات و تجهیزات الکتریکی، ضبط و پخش کننده های صوتی، تلویزیون، وسایل نقلیه غیر از راه آهن قطعات و لوازم جانبی آنها، پلاستیک، وسایل مکانیکی، راکتورهای هسته ای، دستگاههای بخار؛ قطعات قارچ شکر و قند، چربی ها و روغن های گیاهی و حیوانی، قهوه، چای، مات و ادویه جات، غلات، آهن و فولاد، محصولات دارویی، دخانیات</p>	۳۶٫۵-	درصد رشد GDP ۲۰۱۴																																																
		۲۵٫۵٪	نرخ تورم ۲۰۱۷																																																
		۵۰٪	نرخ بیکاری (درصد) ۲۰۱۷																																																
<p>اقلام عمده صادراتی ایران به سوریه</p> <p>شیرآلات برنجی-قرص کپسول-شیرخشک-شیشه ساختمانی - کاشی-روغن پایه کشتی -متانول کشتی -قطعات خودرو-میلگرد- کلاف ساده -خمیرمابع</p>	<p>اقلام عمده وارداتی ایران از سوریه</p> <p>روغن زیتون بکر، سایر روغن ها، سبزیجات و میوه ها در سرکه، زیتون محفوظ شده، منجوق شیشه ای</p>	کشاورزی: ۲۰٪ صنعت: ۱۹٫۶٪ خدمات: ۶۰٫۴٪	سهم بخش های مختلف از GDP-۲۰۱۷																																																
		۲۹۰۰ دلار	درآمد سرانه PPP 2015																																																
		-	حجم سرمایه گذاری خارجی																																																
		۰/4	ذخایر ارزی و طلا (میلیارد دلار) 2017																																																
		درآمد: 1.033 هزینه: 3.177	بودجه جاری (میلیارد دلار) 2017																																																
		8.7٪-GDP	کسری بودجه 2017																																																
514.6 لیر سوریه= یک دلار آمریکا	نوع پول و برابری با دلار 201																																																		
5.7	بدهی خارجی (میلیارد دلار) 2017																																																		
<p>مبادلات با جهان (میلیارد دلار)</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th colspan="2">صادرات</th> <th colspan="2">واردات</th> <th colspan="2">تراز تجاری</th> </tr> <tr> <th>2018</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2017</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0/7</td> <td>1/78</td> <td>6</td> <td>5/6</td> <td>6/7</td> <td>-3/82</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">سال ۹۶</td> <td colspan="2" style="text-align: center;">سال ۱۳۹۷</td> <td colspan="2" style="text-align: center;">۲ ماهه ۱۳۹۸</td> </tr> <tr> <td>۱۷۲</td> <td>۹۹</td> <td>۲۵/۲</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>۱۳</td> <td>۶/۷</td> <td>۰/۲</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>+۱۵۹</td> <td>+۹۲/۳</td> <td>۲۵</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>۱۸۵</td> <td>۱۰۵/۷</td> <td>۲۵/۴</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	صادرات		واردات		تراز تجاری		2018	2017	2018	2017	2018	2017	0/7	1/78	6	5/6	6/7	-3/82	سال ۹۶		سال ۱۳۹۷		۲ ماهه ۱۳۹۸		۱۷۲	۹۹	۲۵/۲				۱۳	۶/۷	۰/۲				+۱۵۹	+۹۲/۳	۲۵				۱۸۵	۱۰۵/۷	۲۵/۴				<p>مبادلات با ایران (میلیون دلار)</p> <p>صادرات ایران</p> <p>واردات ایران</p> <p>تراز تجاری</p> <p>حجم مبادلات</p>	سازمان بین المللی پول، ایکائو، گروه ۷۷، انرژئ اتمی، اتحادیه عرب، اوپک، ملل متحد، آنکتاد، بانک توسعه اسلامی و ...	عضویت در سازمانهای بین المللی و منطقه ای
	صادرات		واردات		تراز تجاری																																														
2018	2017	2018	2017	2018	2017																																														
0/7	1/78	6	5/6	6/7	-3/82																																														
سال ۹۶		سال ۱۳۹۷		۲ ماهه ۱۳۹۸																																															
۱۷۲	۹۹	۲۵/۲																																																	
۱۳	۶/۷	۰/۲																																																	
+۱۵۹	+۹۲/۳	۲۵																																																	
۱۸۵	۱۰۵/۷	۲۵/۴																																																	
گندم، جو، پنبه، عدس، نخود، زیتون، چغندر قند؛ گوشت گاو، گوشت گوسفند، تخم مرغ، مرغ، شیر	محصولات عمده کشاورزی																																																		
نفت، منسوجات، پردازش مواد غذایی، نوشیدنی ها، توتون و تنباکو، سنگ های فسفات، سیمان، خرد کردن بذر های نفتی، مونتاز خودرو	محصولات عمده صنعتی																																																		
نفت، فسفات، کروم و سنگ معدن منگنز، آسفالت، سنگ آهن، سنگ نمک، سنگ مرمر، گچ، برق آبی	محصولات عمده معدنی																																																		
<p>تعداد و تاریخ آخرین اجلاس</p> <p>آخرین اجلاس: چهاردهمین اجلاس کمیته عالی همکاریهای اقتصادی دو کشور بهمن ماه ۱۳۹۷ - دمشق</p>																																																			

روابط تجاری دو جانبه جمهوری اسلامی ایران با سوریه

مأخذ: دفتر بازرگانی کشورهای عربی - آفریقایی

مبادلات تجاری ج.ا.ایران و سوریه از سال ۱۳۸۸ لغایت ۲ ماهه ۹۸

ارزش: میلیون دلار

سال	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۲ ماهه ۹۸
صادرات	۳۷۷	۵۱۶	۳۶۵	۱۵۹	۱۱۵	۱۰۰	۱۴۹	۲۵۶	۱۷۲	۹۹	25/2
واردات	۲۰	۲۹	۲۶	۲۴	۱۰	۹	۸	۹	۱۳	۶/۷	0/2
تراز تجاری	+۳۵۷	+۴۸۶	+۳۳۹	+۱۳۵	+۱۰۵	+۹۱	+۱۴۱	۲۴۷	+۱۵۹	+۹۲/۳	25
حجم مبادلات	۳۹۷	۵۴۵	۳۹۱	۱۸۳	۱۲۵	۱۰۹	۱۵۷	۲۶۵	۱۸۵	۱۰۵/۷	25/4

مهمترین اقلام صادراتی به سوریه در سال ۱۳۹۷

ارزش: هزار دلار

ردیف	نام کالا	ارزش
1	شیر آلات برنجی	11081
2	قرص کپسول	10015
3	شیر خشک	7408
4	شیشه ساختمانی	4513
5	کاشی	3580
6	روغن پایه کشتی	3477
7	متانول کشتی	3457
8	قطعات خودرو	3212
9	میلگرد کلاف ساده	2465
10	خمیر مایع	2449

مهمترین اقلام وارداتی از سوریه در سال ۱۳۹۷

ارزش: هزار دلار

ردیف	نام کالا	ارزش
۱	روغن زیتون فرا بکر	3702
۲	خاک فسفات محصول کشور اردن	2809
۳	پوست گردو خرد شده	138
۴	آلومینای سفید ذوبی	41
۵	سنگ کوپ	11
۶	سنگ کوپ مرمریت	8

جدول زیرساخت های کشور سوریه

عنوان	شامل	وضعیت	توضیحات
برگزاری اجلاسها و کمیته های مشترک تخصصی	اجلاس کمیسیون عالی	✓	در سال 1397 برگزار گردید
	اجلاس کمیسیون مشترک همکاریهای اقتصادی و بازرگانی	✓	چهاردهمین در سال ۱۳۹۷ برگزار گردید
	کمیته مشترک بازرگانی و صنعتی	✓	در سال ۹۵ برگزار گردید
	سایر کمیته های تخصصی	✓	بهمن ۹۷ کمیته موافقتنامه همکاری های بلند مدت برگزار گردید- کمیته سرمایه گذاری در سال ۱۳۸۵
موافقتنامه ها و یادداشت تفاهم های تجاری و صنعتی	تجارت آزاد	✓	در اسفند ماه ۱۳۸۹ امضا و از تاریخ ۹۱/۱/۲۹ اجرایی گردید.
	تجارت ترجیحی	✓	در سال ۱۳۸۴ امضا شده است و از ۱۳۸۸ لازم الاجراست
	بازرگانی	✓	در سال ۱۳۷۵ امضا شده است
	یادداشت تفاهم همکاری نمایشگاهی	✓	۱۳۸۶ تاریخ آخرین تمدید مجدد در بهمن ۹۷ امضا شد
	یادداشت تفاهم همکاری سازمان توسعه تجارت	-	
	موافقتنامه همکاری های بلند مدت		در بهمن ۹۷ امضا شد
	یادداشت تفاهم همکاری ژئوماتیک		در بهمن ۹۷ امضا شد
	اجتناب از اخذ مالیات مضاعف	✓	در سال ۱۳۷۵ امضا شده است
موافقتنامه ها و یادداشت تفاهم اقتصادی و مالی	تشویق و حمایت متقابل از سرمایه گذاری خارجی	✓	در سال ۱۳۷۶ امضا شده است در بهمن ۹۷ هم امضا شد
	گمرکی	✓	در سال ۱۳۸۳ امضا شده است
	تفاهم نامه تربیبات بانکی	✓	در بهمن ۹۷ امضا شد .
	تفاهمنامه همکاری صندوق های ضمانت صادرات	✓	
	یادداشت تفاهم مبارزه با پولشویی		در بهمن ۹۷ امضا شد
	هوایی	✓	در سال ۱۳۷۶ امضا شده است
موافقتنامه های حمل و نقل	دریایی	✓	در سال ۱۳۷۸ امضا شده است
	زمینی	✓	در سال ۱۳۶۳ امضا شده است
	ریلی	✓	در سال ۱۳۷۹ و ۱۳۹۷ و در تیر ۹۸ امضا شده است
	اتاق مشترک بازرگانی	-	
همکاریهای اتاق بازرگانی	شورای مشترک بازرگانی	✓	در اتاق بازرگانی در حال برگزاری می باشد موافقتنامه در سال ۱۳۸۶
	تأسیس مرکز تجاری	-	
	تأسیس شعبه بانکی ایرانی	-	در ۱۳۸۴ چارچوب موافقتنامه تأسیس بانک پیگیری شد
روابط بانکی	بانک مشترک	-	در حال مذاکره برای بانک الامان
	کارگزاری	✓	
	میزان خطوط اعتباری تخصیصی	۱ میلیارد دلار	تنها بانک مورد قبول این کشور، Commercial Bank of Syria با سقف پوشش ۱۰ میلیون یورو برای اعتبارات حداکثر یکساله (کوتاه مدت) می باشد. خط اعتباری نیز با اختصاص مبلغ یک میلیون دلار راه اندازی شده است ولی هنوز تأمین اعتبار اجرایی نگردیده است.
	درجه ریسک کشوری	۷	

در سال ۱۳۸۴ امضا شده است	✓	یادداشت تفاهم استاندارد	همکاریهای استاندارد
--------------------------	---	-------------------------	---------------------

روابط تجاری سوریه با جهان

مأخذ: دفتر بازرگانی کشورهای عربی و آفریقایی

مبادلات تجاری سوریه با جهان از سال ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۸

ارزش: میلیارد دلار

سال	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷	2018
صادرات	۱۵/۹۷	۱۳/۱	۱۲/۸۴	۸/۱۲	۴/۹	۱/۵	۱/۰۳	۰/۶۵	1/07	۱/۸	0/7
واردات	۱۳/۹۷	۱۰/۱۳	۱۳/۵۷	۱۲/۹۳	۱۰/۰۱	۶/۵	۷/۲۱	۴/۸۶	5/5	۵/۶	6
حجم مبادلات	۲۹/۹۴	۲۳/۲۳	۲۶/۴۱	۲۱/۰۵	۱۴/۹۱	۸	۸/۲۴	۵/۵۱	6/57	۷/۴	6/7
تراز تجاری	-۲	-۲/۹۷	-۰/۷۳	-۴/۸۱۸	-۵/۱۱	-۵	-۶/۱۸	-۴/۲۱	-4/43	-۳/۸۲	-5/3

مهمترین اقلام صادراتی سوریه به جهان در سال 2018

ارزش: میلیون دلار

ارزش	نام کالا
۱۲۸	قهوه، چای، مات و ادویه جات
۱۱۹	میوه و آجیل خوراکی؛ پوست مرکبات یا خربزه
۷۶	چربی ها و روغن های گیاهی و حیوانی
۶۵	سبزیجات خوراکی و برخی از ریشه ها
۴۵	کتان
۲۰	دانه های روغنی و میوه های حیوانات
۲۰	صابون، مواد آلی سطح فعال، مواد شستشو
۱۷	پوشاک و لوازم جانبی
۱۴	مس
۱۰	محصولات لبنی تخم مرغ پرندگان عسل طبیعی
۱۰	سنگ، گچ، سیمان، آزیست،

مهمترین اقلام وارداتی سوریه از جهان در سال 2018

ارزش: میلیون دلار

ارزش	نام کالا
303	ماشین آلات و تجهیزات الکتریکی و قطعات آن؛ ضبط و پخش صوت، تلویزیون...
295	وسایل نقلیه غیر از قطار راه آهن یا تراموا، و قطعات و لوازم جانبی آنها
266	پلاستیک و محصولات آن
246	ماشین آلات، وسایل مکانیکی، راکتورهای هسته ای، دیگهای بخار؛
206	شکر و شکر قنادی
185	چربی ها و روغن های گیاهی و حیوانی
164	قهوه، چای، مات و ادویه جات
148	غلات
145	آهن و فولاد
98	پارچه های بافتنی یا قلاب دوزی
96	محصولات دارویی
94	دخانیت و جایگزین های تنباکو

جدول زیرساخت های کشور سوریه

عنوان	شامل	وضعیت	توضیحات
برگزاری اجلاسها و کمیته های مشترک تخصصی	اجلاس کمیسیون عالی	✓	در سال 1397 برگزار گردید
	اجلاس کمیسیون مشترک همکاریهای اقتصادی و بازرگانی	✓	چهاردهمین در سال ۹۷ برگزار گردید
	کمیته مشترک بازرگانی و صنعتی	✓	در سال ۹۵ برگزار گردید
	سایر کمیته های تخصصی	✓	بهمن ۹۷ کمیته موافقتنامه همکاری های بلند مدت برگزار گردید- کمیته سرمایه گذاری در سال ۱۳۸۵
موافقتنامه ها و یادداشت تفاهم های تجاری و صنعتی	تجارت آزاد	✓	در اسفند ماه ۱۳۸۹ امضا و از تاریخ ۹۱/۱/۲۹ اجرایی گردید.
	تجارت ترجیحی	✓	در سال ۱۳۸۴ امضا شده است و از ۱۳۸۸ لازم الاجراست
	بازرگانی	✓	در سال ۱۳۷۵ امضا شده است
	یادداشت تفاهم همکاری نمایشگاهی	✓	۱۳۸۶ تاریخ آخرین تمدید مجدد در بهمن ۹۷ امضا شد
	یادداشت تفاهم همکاری سازمان توسعه تجارت	-	
	موافقتنامه همکاری های بلند مدت		در بهمن ۹۷ امضا شد
	یادداشت تفاهم همکاری ژئوماتیک		در بهمن ۹۷ امضا شد
	اجتناب از اخذ مالیات مضاعف	✓	در سال ۱۳۷۵ امضا شده است
موافقتنامه ها و یادداشت تفاهم اقتصادی و مالی	تشویق و حمایت متقابل از سرمایه گذاری خارجی	✓	در سال ۱۳۷۶ امضا شده است در بهمن ۹۷ هم امضا شد
	گمرکی	✓	در سال ۱۳۸۳ امضا شده است
	تفاهم نامه ترتیبات بانکی	✓	در بهمن ۹۷ امضا شد .
	تفاهمنامه همکاری صندوق های ضمانت صادرات	✓	
	یادداشت تفاهم مبارزه با پولشویی		در بهمن ۹۷ امضا شد
	هوایی	✓	در سال ۱۳۷۶ امضا شده است
	دریایی	✓	در سال ۱۳۷۸ امضا شده است
موافقتنامه های حمل و نقل	زمینی	✓	در سال ۱۳۶۳ امضا شده است
	ریلی	✓	در سال ۱۳۷۹ و ۱۳۹۷ و در تیر ۹۸ امضا شده است
	اتاق مشترک بازرگانی	-	
	شورای مشترک بازرگانی	✓	در اتاق بازرگانی در حال برگزاری می باشد موافقتنامه در سال ۱۳۸۶
همکاریهای اتاق بازرگانی	تأسیس مرکز تجاری	-	
	تأسیس شعبه بانکی ایرانی	-	در ۱۳۸۴ چارچوب موافقتنامه تأسیس بانک پیگیری شد
	بانک مشترک	-	در حال مذاکره برای بانک الامان
	کارگزاری	✓	
	میزان خطوط اعتباری تخصیصی	۱ میلیارد دلار	تنها بانک مورد قبول این کشور، Commercial Bank of Syria با سقف پوشش ۱۰ میلیون یورو برای اعتبارات حداکثر یکساله (کوتاه مدت) می باشد. خط اعتباری نیز با اختصاص مبلغ یک میلیون دلار راه اندازی شده است ولی
روابط بانکی			

هنوز تأمین اعتبار اجرایی نگردیده است.			
	۷	درجه ریسک کشوری	
در سال ۱۳۸۴ امضا شده است	✓	یادداشت تفاهم استاندارد	همکاریهای استاندارد